



Postbus 55  
8200 AB Lelystad

Telefoon  
(0320)-265265

Fax  
(0320)-265260

E-mail  
provincie@Flevoland.nl

Website  
www.flevoland.nl

Leden van de gemeenteraad van de gemeente Urk  
Postbus 77  
8320 AB URK



Verzenddatum

**21 DEC. 2016**

Onderwerp

Toezichtbrief IBT FT 2017

Bijlagen

Uw kenmerk

Ons kenmerk

1995995

Geachte leden van de raad,

#### Inleiding

Met deze brief informeren wij u over de financiële toezichtvorm 2017 en de overige toezichtbevindingen, die voortvloeien uit het convenant IBT FT. Ook hebben we beoordeeld in hoeverre u de wijzigingen van het BBV heeft doorgevoerd. Dit naar aanleiding van het beoordelen van uw begroting 2017 en de jaarstukken 2015. Uw college ontvangt een kopie van deze brief.

#### Het convenant IBT FT

Met ingang van de begroting 2016 heeft u een start gemaakt met het toepassen van de afspraken uit het convenant IBT (Inter Bestuurlijk Toezicht). In het convenant (d.d. 23 januari 2015) zijn ook afspraken gemaakt over het financieel toezicht (FT). Het doel van het IBT FT is het verbeteren van de verslaglegging vanuit het college ten behoeve van de raad over de financiële positie van uw gemeente. Met als beoogd resultaat het horizontale toezicht van de raad verder te versterken. De provincie kan vervolgens meer op afstand het financiële toezicht uitoefenen, mede afhankelijk van de naleving van het convenant en de feitelijke financiële positie. Het jaar 2016 wordt beschouwd als een overgangsjaar, waarin het IBT FT proces verder wordt ontwikkeld en verbeterd.

Kengetallen vormen een belangrijk onderdeel van het IBT FT model. Deze kengetallen zijn ingedeeld in drie pijlers: begrotings-, schuld- en weerstandspositie (zie het convenant IBT). Daarnaast zijn als gevolg van een wijziging in het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) de (verplichte) kengetallen toegevoegd. Het beeld per pijler en het beeld in onderlinge samenhang bepaalt welk toezichtregime het college van Gedeputeerde Staten aan uw gemeente toekent.

#### Toepassing van het IBT FT

Uw gemeente heeft een separate paragraaf IBT opgenomen in de jaarrekening 2015 en in de begroting 2017. Daarnaast heeft u het IBT FT uitgewerkt in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. U gaat aan de hand van de kengetallen nader in op de begrotings-, schuld- en weerstandspositie, verbindt daar een toekomstverwachting aan en u geeft blijk van uw eigen standpunt op het vlak van de financiële positie. In de jaarrekening kijkt u vier jaar terug en in de begroting vier jaar naar voren. Uw gemeente kent zelf een kleur toe aan de financiële positie. Het overzicht incidentele en structurele baten en lasten kan nog inzichtelijker worden gepresenteerd. De informatieverstrekking is om die reden nog niet geheel conform de uitwerking van het convenant IBT FT.





### Wijzigingen in het BBV

Het geldende uitgangspunt is dat de begroting 2017 wordt beoordeeld op basis van de dan geldende wet- en regelgeving.

De voornaamste BBV wijzigingen, die van toepassing zijn op de begroting 2017 op basis van het wijzigingsbesluit BBV (maart 2016), zijn:

- toelichting rentebeleid in paragraaf financiering;
- toelichting op de berekening van rentelasten;
- toelichting berekening tarieven lokale lasten;
- toerekening van lasten aan de lokale lasten moet herleidbaar zijn in de begroting (bv. rentelasten);
- specificatie en toelichting op de overhead;
- uniforme basisset van beleidsindicatoren;
- meerjarige geprognostiseerde balans;
- activeren van investeringen maatschappelijk nut.

De voornaamste BBV-wijzigingen, die met ingang van programmabegroting 2016 van toepassing waren, zijn:

- afschaffen balanscategorie Niet in exploitatie genomen gronden;
- toerekening rente aan grondexploitaties op basis van rente vreemd vermogen;
- looptijd grondexploitaties (maximaal 10 jaar).

De notitie rente (juli 2016) hoeft pas met ingang van begroting 2018 te worden toegepast. Met advies om, als er toch al wijzigingen worden doorgevoerd, meteen alle wijzigingen door te voeren.

Uw gemeente heeft de BBV-wijzigingen adequaat doorgevoerd.

### Oordeel over de jaarrekening 2015

Uw gemeente heeft over het jaar 2015 een positief jaarrekeningresultaat gerealiseerd van ca. € 0,2 mln. (na reserves). Dit werd onder meer veroorzaakt door incidentele meevallers, waaronder lagere rentelasten en hogere bouwleges. Het positieve resultaat is vanuit de operationele activiteiten tot stand gekomen.

De aanlevering van de jaarrekening 2015 inclusief accountantsverklaring door het college vond plaats na de reguliere aanlevertermijn van 15 juli, maar binnen de door BZK afgegeven tolerantie datum van 30 september. De provincie heeft zich aan de coulance van BZK geconformeerd en heeft aan een eventueel verlate aanlevering geen directe consequenties voor het regime IBT FT verbonden (het ambtelijk schrijven van 10 februari 2016).

De accountant heeft op 14 juli 2016 een controle verklaring afgegeven over 2015 met een verklaring met een beperking op grond van de onzekerheid betreffende het sociaal domein. De raad heeft de jaarrekening exclusief accountantsverklaring op 30 juni 2016 en op 29 september 2016 inclusief accountantsverklaring vastgesteld.

De provincie heeft aangegeven er vanuit te gaan dat de gemeente bij de jaarrekening 2016 de geconstateerde knelpunten heeft opgelost en een goedkeurende accountantsverklaring zal overleggen.

De accountant heeft in haar verslag van bevindingen aangegeven dat uw gemeente de voor 2015 van toepassing zijnde wettelijke verslaggevingsregels (BBV) heeft nageleefd.



### Begrotingspositie

Uw gemeente presenteert (na amendementen) een structureel en reëel sluitend perspectief vanaf 2018 tot en met 2020. Het begrotingsjaar 2017 kent een structureel en reëel tekort (ca. € 0,6 mln.). Bij dit beeld is nog geen rekening gehouden met eventuele gevolgen van de plannen voor de Buitendijkse haven en Schokkerhoek voor het financiële perspectief, die op moment van schrijven nog onderwerp van bespreking zijn.

FINANCIËLE POSITIE / BEGROTING (x € 1.000)			W	P	PB	MJR	MJR	MJR
FINANCIËLE PERSPECTIEF			2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Structureel resultaat (excl. incidentele posten)	abs	573	582	-630	207	118	43
	Op te vangen korting sociaal domein (integratie uitkering)	abs	0	-649	661	294	284	451
	Taakstellingen (overig)	abs	0	21	21	21	21	21
	Totaal taakstellingen	abs	0	-628	682	315	305	472

De afgelopen jaren is een belangrijk deel van de openstaande taakstellingen gerealiseerd. De omvang van de resterende overige taakstelling in het financiële perspectief is beperkt. U heeft, evenals in de begroting 2016, in de begroting 2017 niet hoeven te bezuinigen.

FINANCIËLE POSITIE / BEGROTING (x € 1.000)			W	P	PB	MJR	MJR	MJR
SOCIAAL DOMEIN			2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Baten sociaal domein (integratie uitkering)	abs	9.192	9.842	9.181	8.887	8.603	8.152
	Op te vangen korting sociaal domein (integratie uitkering)	abs	0	-649	661	294	284	451
	Stand van de reserve sociaal domein	abs	3.368					
	Omvang reserve sociaal domein	%	37%					

Uw gemeente heeft in 2015 een tekort in het sociaal domein gerealiseerd (ca. € 0,2 mln. euro). Dit tekort is conform uw beleidskader onttrokken aan de reserve sociaal domein, die dient ter egalisatie van overschotten en tekorten. De ramingen in het sociaal domein zijn conform het niveau van de rijksuitkeringen (budgetneutraal). Uw gemeente staat voor de opgave een oplossing te vinden voor de afname van de integratie uitkering in het financieel perspectief (ca. € 1,0 mln.).

Uw gemeente hanteert bij het opstellen van het financieel perspectief de septembercirculaire, wat consistent is met voorgaand jaar. De ramingen lonen en sociale lasten worden geïndexeerd.

De afgelopen jaren is fors geïnvesteerd in het voorzieningenniveau. De woonlasten ontwikkelen zich mede hierdoor ruim boven het landelijke gemiddeld niveau.

### Schuldpositie

Door de aflossingen van (een deel van) de leningen aan de woningbouwvereniging en de opbrengsten vanuit grondverkopen kon het aantrekken van leningen in 2015 worden beperkt. Eind 2016 zullen de resterende leningen aan de woningbouwvereniging worden overgenomen door de WSW.

Mede hierdoor laat uw gemeente een gunstigere schuldpositie zien binnen het financiële perspectief dan bij de voorgaande begroting. Dit vindt ook haar oorsprong in de toename van de baten als gevolg van de decentralisatie sociaal domein. De netto schuld per inwoner neemt in 2017 echter nog wel toe.

De netto schuldpositie valt in 2017 buiten en de netto schuldpositie (exclusief doorgeleende gelden) binnen de signaleringswaarden FT. Uw gemeente heeft aandacht voor haar schuldpositie en verwacht dat deze in de komende jaren verder zal verbeteren.

### Weerstandpositie

De solvabiliteit lag afgelopen jaren op een niveau van ca. 23%. Urk verwacht dat de solvabiliteit de komende jaren tot ca. 27% zal toenemen. De solvabiliteit zal zich daarmee binnen de neutrale signaleringswaarden bevinden.



De investering in het grondbedrijf als % van de totale baten (2017: 39%) ligt hoger dan de signaleringswaarden (BBV). Dit is mede toe te schrijven aan de uitgaven voor het woonrijp maken van de Oranjewijk (fase 2).

In de begroting 2016 was nog sprake van een pril herstel en een onzekerheid hoe de markt voor bedrijfsgrond en woningen zich zou gaan ontwikkelen. De komende jaren zet het herstel volgens uw gemeente door op grond van de groeiende vraag naar bedrijfsgrond, de aanhoudende vraag naar nieuwe woningen en het herstel van de economie. De grondratio kan hierdoor naar uw verwachting afnemen tot ca. 19% in 2020 (binnen de neutrale signaleringswaarde).

Uw gemeente maakt onderscheid in incidentele risico's voor de algemene exploitatie en de grondexploitatie en structurele risico's. Volgens uw opstelling ontwikkelt de weerstandsratio zich naar een goed niveau. Hierbij speelt mede een rol dat de borgstelling van de leningen en garanties inzake de woningstichting kan worden overgedragen aan het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). De weerstandsratio (zowel incidenteel als structureel) ontwikkelt zich positief en ligt boven de norm (= 1,0). Onder het overige weerstandsvermogen worden alleen die bestemmingsreserves betrokken die ook daadwerkelijk kunnen worden vrijgemaakt om incidentele tegenvallers op te vangen. De weerstandsratio is voldoende, maar samen met de hoge grondpositie blijft waakzaamheid op zijn plaats.

#### Conclusie / Regime IBT FT

Uw gemeente heeft de BVV-wijzigingen adequaat doorgevoerd en komt de afspraken in het IBT FT grotendeels na.

De begroting 2017 is niet structureel en reëel in evenwicht, maar in de meerjarenraming 2018 - 2020 wordt het evenwicht hersteld. De eventuele gevolgen van de plannen inzake de Buitendijkse haven en Schokkerhoek kunnen nog niet worden verwerkt in het financieel perspectief.

Uw schuldbestand is substantieel verbeterd en u verwacht een verdere gunstige ontwikkeling in het financieel perspectief.

Urk valt voor het komende jaar, met inachtneming van art. 203 van de Gemeentewet, onder **repressief toezicht met de kleur oranje**. Dit betekent dat uw begroting en de begrotingswijzigingen daarop geen goedkeuring van het college van GS behoeven. Wel houdt dit in dat het bestuurlijk overleg over het IBT FT wordt voortgezet. Voor meer informatie wordt verwezen naar de inhoud van het convenant IBT FT.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,

de secretaris,

de voorzitter



DASH BOARD FINANCIËLE POSITIE					W	W	W	W	B	PB	MJR	MJR	MJR	
Urk		gunstig	neutraal	ongunstig	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
<b>BEGROTING</b>														
1	Woonlasten (mph) / woonlasten (mph)(landelijk gem.) (BBV)	%	<95%	>95% en <105%	> 105%	104%	107%	113%	114%	111%	113%	113%	115%	115%
2	Structurele exploitatie ruimte (na inzet reserves) (% baten) (BBV)	%	>0%	=0%	<0%	0,8%	-10,0%	1,3%	1,3%	1,4%	-1,5%	0,5%	0,3%	0,1%
3	Verschil jaarrekening en primaire begroting (voor inzet reserves) (% baten)	%	<5% en >-5%		>5% en <-5%	-6,8%	-0,4%	9,1%	4,6%					
<b>SCHULDPOSITIE</b>														
1	EMU saldo	abs							-12.787	1.792	-1.083	-182	-373	-567
2	Netto schuld quote (BBV)	%	<90%	>90% en <130%	>130%	160%	186%	147%	134%	146%	134%	121%	116%	115%
3	Netto schuld quote (minus verstrekte leningen) (BBV)	%	<90%	>90% en <130%	>130%	100%	122%	103%	103%	116%	125%	113%	106%	107%
4	Debt ratio	%	<50%	>50% en <80%	>80%	72%	72%	69%	68%					
5	Netto schuld per inwoner	abs				3.030	3.160	2.970	2.998					
<b>WEERSTANDSVERMOGEN</b>														
1	Weerstandsratio (incidenteel)	abs	>1,0	=1,0	<1,0		1,0	1,2	1,5	1,5	1,4			
2	Weerstandsratio (structureel)	abs	>1,0	=1,0	<1,0		0,6	0,7	1,2	1,2	2,1	2,1	2,1	2,1
3	Solvabiliteit (BBV)	%	>50%	>20% en <50%	<20%	22%	22%	23%	23%	23%	24%	25%	26%	27%
4	Grondexploitatie (BBV) (voorraad /totale baten) (BBV)	%	<20%	>20% en <35%	>35%	43%	52%	41%	27%	36%	39%	29%	23%	19%